

(nadučitelj, katehet, dva učitelja, in učiteljica), kmetijski pouk, pregled šolske mladine (vkup 265 učencev in učenk), razvrstitev učencev in učenk (odličniki po zasluženji, drugi po abecednem redu).

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Šmartinem pri Liji ima na prvem mestu učiteljstvo (nadučitelj, katehet, dva učitelja in učiteljica), potem uvrstuje nekaj iz kronike (krajni šolski svet), število učencev in učenk (vkup 294 v vsakdanji in 77 v ponovljivi šoli), učenci in učenke po abecednem redu.

Letno poročilo trirazredne ljudske šole v Mengeši ima na čelu izvrstni spis: zgodovinske črtice o Mengeški šoli (spisal A. Koblar, duhoven), za tem: šolsko kroniko, dobrotnike šole, učiteljstvo (nadučitelj, katehet, učitelj in učiteljica), pregled vseh za šolo godnih in šolo obiskajočih otrok (vkup 319 učencev in učenk), učence in učenke po zasluženji uvrstene.

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Senožečah obsega: učiteljstvo (nadučitelj, katehet, učitelj in učiteljica), kroniko, vkupni pregled učencev in učenk (za šolo godnih 218, v šolo hodivših 195), razredba učencev in učenk po zasluženji.

Letno poročilo čveterorazredne ljudske šole v Šent-Vidu nad Ljubljano govori na prvi strani prav primerno besedo starišem, potem kaže učiteljsko osebje (nadučitelj, katehet, dva učitelja in učiteljica) obrtniško šolo (s 24 učenci), ponovljivo šolo (43 dečkov in 24 deklic), vsakdanjo šolo (šolsko obiskovanje, obravnavana učna tvarina, vkupni pregled učencev in učenk, vseh 307), imenik učencev in učenk (po abecednem redu, odličniki so bolj debelo tiskani, učenci in učenke, ki prestopijo v ponovljivo šolo, so z zvezdico zaznamovani). Vse poročilo je prav razvidno in obširno.

Stalna razstava učil v Gradci.

(Dalje in konec.)

Učil za prirodopis je bilo mnogo, mnogo v razstavi, — prirodopisnih atlasov, stenskih kart in celó zbirko nabasanih živali si tu videl. Še celó znani ptičoslovec župnik v Mariahofu na Štajerskem je odlikoval to razstavo s tem, da je razpostavil troje ali četvero parov ptic ene vrste (menda alpinsko kokoško, ki v slehernem letnem času izpreminja svoje perje). Nočem naštevati in tudi ne morem po kratkem pregledu (če tudi smo 4 ure bili v razstavi) vseh obilno razstavljenih učil iz te stroke. — Naj bogatejša je bila zbirka fizikalnih aparatov, modelov in slik; v to zbirko so lepe in drage reči poslale firme: Hank iz Beča, Kreidl iz Prage in dr. V to stroko spada tudi mehanizem, kolesja v uri, ki ga je nalašč za to razstavo napravil nek Graški urar.

Učila vidijo se v tej razstavi še za vse ostale predmete: za risanje, lepopisje, telovadbo, godbo, ženska ročna dela i. t. d. Za risanje je bilo tu obilo risarskih predlog in kalupov iz lesa, žice, mavca.

Posebno omaro imel je tu Eichler, čegar vzori so tako hvalevredni, kakor Grandauer-jevi, Herdtle-vi in dr. Videli smo tu Adler-jeve risanke iz Hamburga, ki so zlasti za domačo rabo in privatni pouk neprecenljive. Vzorov za lepopisje: za kurentno pisavo, za latinico, okroglo pisavo in za slikane črke raznih dob iz raznih narodov bilo je veliko lepih in dragocenih. Razni založniki so tu razstavili svoje pisanke in risanke. Prettnerhofer v Gradci ima posebno omaro ličnega svojega blaga; on je izdal, kakor znano, pisanke tudi s slovenskim napisom. Ogledali smo si tudi črne skrilaste ploščice in njih namestnice iz bele (menda papirnate) mase, katere je izdala neka firma v Plzenu na

Češkem. Črnih kamnitih ploščic naš ciceron, g. učitelj Kmetič, ne more trpeti, ker otrok silno trdo roko dobí, ko mora v nežni mladosti s kamnom na kamen pisati. Pa tudi belih ploščic ni mogel pohvaliti, ker jih otroci prehitro zamažejo. Od znane firme Sonn-ecken bila so v razstavi razna pisala, peresa, držala in dr. Za ročna dela razstavili ste dve učiteljici znamenite reči: Dunajska učiteljica Stella je izdala celó velike stenske table, na katerih so ročna dela, njih deli v kaj veliki meri pojasnjeni. Neka učiteljica v Opavi je pa vse dele, ki so pri kačkanji, pletenji in drugem ročnem delu, izrezala iz papirja, da jih poklada učiteljica kar na šolsko tablo, kadar razlaga n. pr. pri pletenji razne petle ali zanke in dr. — Odborniki te razstave priredili bodo v kratkem še posebno razstavo muzikalij in godbenih instrumentov.

Pa užé zdaj imajo lepe pomočke tudi v tej stroki. Za šole smo videli tû prirejene razne fisharmonike; omeniti gre zlasti onih iz tovarne Kunz v Trutnovu na Češkem. V razstavi je harmonika, ki sama igra razne tone, recimo v D, G, A dur ali mol, če človek tudi le po C skali igra. Tik harmonik so stali šivalni stroji Singer-jevega sistema v dokaz, da naj imajo šole za ročna dela tudi šivalnice. Zastopnik Singer-jevih strojev v Gradci nam je razkazoval nov stroj iz te svetovno-znane firme, ki kaj hitro šiva brez ladjice in brez ropota ter dela čisto polehkoma. Stane okoli 70 gld. —

Po hodniku so razpostavljene raznovrstne klopí, na katerih se je pa koj videlo, da so sicer praktične in lične, toda za slovenske uboge šole pa prezamotane in najbrže pre-drage. Bile so tû tudi razne table. Všeč nam je bila tista tabla, na kateri se platno kar okrog ovija, da se lahko piše zdaj na eno, zdaj na drugo stran. Znamenit je nek mizar v Weiz-u na Štajerskem, ki dela prav dobre deske, operte na eden sam klinec. Pri deskah je naj važnejše to, da so namazane (lakirane) s takim lakom, da se ne sveti. Takov lak prodaja neki Keil v Beču, pa Kremelička v Pragi. G. razkladavec nam je Kremličkov lak priporal z dostavkom, da se točno lakira po Kremličkovem navodu, dru-gače se ne doseže namen.

Zapustili smo veliko razstavo s to zavestjo, da smo čas, ko smo bili v njej, dobro porabili, da smo veliko videli, pa da nikakor nismo mogli na drobno pregledati bar ene desetine vse razstave. Prepričali smo se, da je za vsako le mogočo olajšavo pri pouku že preskrbljeno, da je učil na svetu že silno veliko in mnogovrstnih, in da se šole mo-rajo zboljšati, ako se le nekoliko teh učil nahaja tû pa tam po šolah.

Mislili smo si pa tudi, da morebiti vse slovenske šole, katerih je že blizo 800, ni-majo učil toliko vrednih, kakoršne kaže ta razstava. Slovenske šole bodo morale tudi v tem obziru sčasoma bolje napredovati in si bolj preskrbovati učnih pomočkov. K sklepu priporočam vsem slovenskim učiteljem, katerim le je prilično, da si ogledajo znamenito to razstavo. Vhod je sicer na prošnjo dovoljen kadar koli, ali naj priličnejše je odbor-nikom, da gledalci hodijo ob nedeljah dopoldne. Štajerski učitelji, ki bodo letos prve dni septembra zbrani pri deželni učiteljski konferenciji v Gradci, imeli bodo lepo priliko, da si ogledajo Franc-Josip-ovo šolo (Wieland-Gasse), kjer je ta stalna učilska raz-stava.

J. Lapajne.

D o p i s i.

Iz Gorice. Na predlog dež. šol. sveta goriškega je zaukazal naučni minister, da se ima pričensí s prih. šolskim letom na tukajšnjem c. k. učiteljski za učiteljice poučevati v nemškem jeziku zemljepis in zgodovina v IV. tečaju, pedagogika in specialna metodika v II., III. in IV. teč., dalje risanje, lepopisje, glasba in telovadba v obeh (slov. in ital.) oddelkih skupaj. Vsi ostali predmetje pa v materinem jeziku. — Pri pouku v specialnej me-todiki naj se pazi posébe na jezik, ki se rabi v šolah, za katere se gojenke vsposobújo.

Razen góri naštetih predmetov so se do sedáj še drugi učili v nemškem jeziku.